



*Therese Gulbrandsen og
Bengt Oscar Lagerstrøm*

**Undersøkelse om
arbeids- og boligforhold**
Dokumentasjonsrapport

Notater

Forord

Denne dokumentasjonsrapporten gir en oversikt over gjennomføringen av undersøkelse om arbeids- og boligforhold høsten 2003.

Ved seksjon for intervjuundersøkelser har Therese Gulbrandsen hatt ansvaret for gjennomføringen av undersøkelsen og Bengt Oscar Lagerstrøm har fungert som rådgiver. Utvalget ble trukket av Jan Haslund, mens trekkgrunnlaget ble spesifisert av Ole Villund ved seksjon for arbeidsmarkedsstatistikk.

Innhold:

1	Bakgrunn og formål	5
2	Utvalg og delutvalg	5
3	Datainnsamling	6
4	Frafall	9
5	Utvalgsskjevhet	10
6	Utvalgsvarians	11
7	Datakvalitet	12
7.1	Modusforskjeller	12
7.2	Innsamlings- og bearbeidingsfeil	15

Tabeller og figurer:

Tabell 1:	Nøkkeltall for undersøkelsen.....	5
Tabell 2:	Antall svar og frafallsårsaker etter yrke, kjønn, alder og utdanning for hele utvalget.....	10
Tabell 3:	Bruttoutvalg, nettoutvalg, frafall og differanse mellom netto- og bruttoutvalg fordelt på yrke, kjønn, alder og utdanning. Prosent.....	11
Tabell 4:	Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser.....	12
Tabell 5:	Variasjon i svarangivelse etter modus. Prosentandel av "vet ikke"	14
Tabell 6:	Svarprosent etter modus, yrke, kjønn, alder og utdanning. Prosent.....	15
Figur 1:	Oversikt over svarinngangen.....	7
Figur 2:	Antall intervju i oktober etter modus. Absolutte tall.....	8
Figur 3:	Antall intervju per uke.....	9

Vedlegg:

- A Informasjonsbrev første utsending
- B Informasjonsbrev purreutsending I
- C Informasjonsbrev purreutsending II
- D Spørreskjema
- E Kilder
- F De sist utgitte publikasjoner i serien Notater

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

1 Bakgrunn og formål

Statistisk sentralbyrå (SSB) gjennomførte i 2003 en spørreskjemaundersøkelse om arbeids- og boligforhold på oppdrag fra Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo. Formålet var å kartlegge risiko i henholdsvis arbeids- og i boligmarkedet blant ansatte i tjenesteytende sektor i Oslo.

Tabell 1: Nøkkeltall for undersøkelsen

Nøkkeltall		
	Antall	Prosent
Bruttoutvalg	1000	100
Frafall	480	48
Nettoutvalg	520	52
Skjemalengde	6 sider	
Innsamlingsmetode	Postenquête Telefonintervju	
Feltperiode	10.09 - 01.12	

2 Utvalg og delutvalg

Til utvalget ble det trukket 1 000 personer fra arbeidstaker- og arbeidsgiverregisteret ut fra kriterier om alder, arbeidstid, arbeidssted og yrke. Seks ulike yrker innen tjenesteytende sektor ble inkludert. Disse yrkene var hovmester, servitør og barkeeper, vektere o.l., rengjørings- og husarbeidspersonale i privathusholdninger, rengjøringspersonale i bedrifter o.l., kjøkken og anretningsassistenter og vakter og dørvakter. Arbeidssted var Oslo, arbeidstid ble begrenset nedad til minst 20 timer i uka og alder ble begrenset til 18 - 60 år.

Det er knyttet usikkerhet til hvor gode opplysninger vi kan få fra arbeidstaker- og arbeidsgiverregisteret. Bedriftene leverer ikke yrkeskoder selv, og mange arbeidsgivere unnlater å gjøre fullstendige rapporteringer slik at ekstrajobber og lignende gjerne blir utelatt. Videre er det tatt i bruk en ny innrapporteringsform med en del usikre klassifiseringer¹. Disse formene for usikkerhet i populasjonen kan alle være kilde til systematiske feil i utvalget. I tillegg er også størrelsen på turnover i de ulike bransjene en ukjent størrelse. Tall fra Arbeidskraftsundersøkelsen antyder at denne ligger på 10 prosent for et tverrsnitt av alle yrkesgrupper. For yrkesgruppene i dette utvalget antar vi en noe høyere turnover. En høy andel turnover, og da særlig turnover mellom yrker, gir respondenter som er utenfor populasjonen som undersøkelsen skulle dekke. Slike respondenter regnes som avganger og blir ikke inkludert i bruttoutvalget. I en målgruppe med høy andel turnover, kan det tenkes at vi blir sittende igjen med færre enheter enn vi ønsker oss. Slike situasjoner kan man imidlertid ta høyde for på forhånd ved å trekke et større utvalg for å hindre at nettoutvalget blir for lite. I dette tilfellet ble det ikke gjort, da kostnadene i stor grad er knyttet til antall respondenter som i utgangspunktet kontaktes.

¹ Det er særlig knyttet usikkerhet til klassifiseringer av yrker i det offentlige, tekniske yrker, avanserte salgstrykker og høyskoleyrker.

For å redusere usikkerhetsmomentene over valgte vi å innhente opplysninger om yrke og arbeidsoppgaver direkte fra respondentene.

En analyse av nettoutvalget viser at det er omtrent 86 prosent samsvar² mellom den 4-sifrede yrkeskoden fra registeret og den selvrapporterte angivelse av yrke og arbeidsoppgaver. Dette samsvaret må sies å være svært tilfredsstillende og er større enn forventet. Det vil alltid være noen grad av diskrepans mellom registeropplysninger og selvrapporteringer, og en del uoverensstemmelser kan også være forårsaket av at respondentene ikke har gitt en riktig eller tilstrekkelig rapportering. Erfaringsvis er innhenting av opplysninger om yrke og arbeidsoppgaver fra respondenter vanskelig. Dette kan henge sammen med at spørsmålsformuleringene er upresise eller flertydige for respondentene, slik at opplysningene vi får inn ikke er tilstrekkelig detaljert for å kunne kode riktig yrke og næring. Likeledes kan respondentene selv gi en mindre balanserte fremstillinger gjennom f.eks. å fremheve mindre sentrale arbeidsoppgaver fordi de oppleves som mer tilfredsstillende enn andre deler av arbeidet.

I det frigitte datamateriale gis det kun opplysninger på 2-siffernivå. Det vil ikke endre samsvarsprosenten vesentlig i dette utvalget.

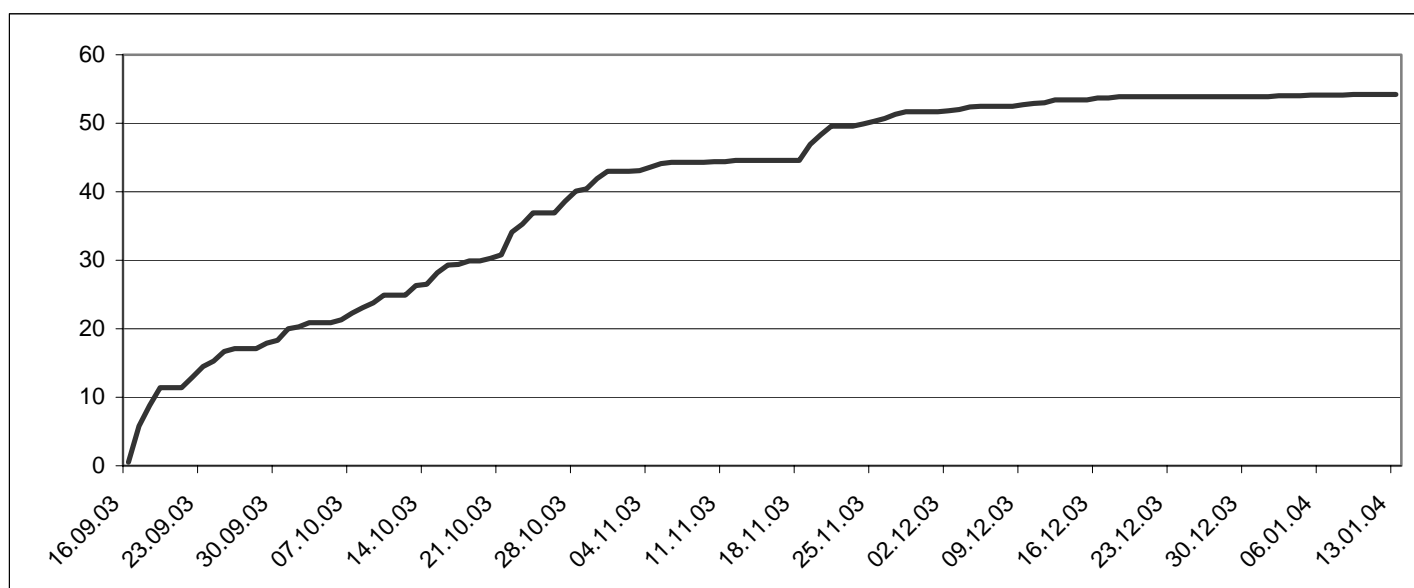
3 Datainnsamling

En av hovedhypotesene i prosjektet fra oppdragsgivers side var forventningen om liten grad av forankring til både bolig- og arbeidsmarkedet blant arbeidstakere i tjenesteytende sektor. Overføres denne forventningen til survey-øymed, fordrer det en fleksibel datafangst, med mulighet for å ta i bruk et vidt spekter av virkemidler for å komme i kontakt med respondentene. Undersøkelsen ble allikevel planlagt som en postenquôte. En tradisjonell postal undersøkelse innebærer utsending av skjema med et informasjonsbrev, et kombinert takke- og påminnelsesbrev etter to uker, og deretter en purring etter ytterligere to uker.

Det postale spørreskjemaet ble sendt ut 11. september 2003. To uker etter utsending av det postale spørreskjemaet, var om lag 15 prosent av de utsendte skjemaene returnert, jf. figur 1.

² Denne beregningen er ut fra 391 enheter hvorav 55 enheter ikke hørte hjemme i trekkgrunnlaget. I tillegg var det 68 enheter man ikke kunne kode blant annet fordi det mangler opplysninger om antall ansatte i bedriften. Totalt var det 459 enheter som hadde oppgitt yrke og arbeidsoppgaver.

Figur 1. Oversikt over svarinngangen



I stedet for å sende ut det tradisjonelle takke- og påminnelsesbrevet, ble det igangsatt en påminningsrunde over telefon, hvor det også ble gitt mulighet for å gjennomføre intervjuet. Formålene med å bytte modus underveis i undersøkelsen var å komme i kontakt med flere og andre *typer* respondenter enn de som hadde besvart og returnert det postale skjemaet og sikre en høyere svarinngang. En telefonsamtale med respondentene ville forhåpentligvis også gi innblikk i hvorfor respondentene unnlot å returnere utfylte skjema, samt at vi kunne motivere respondentene til å delta i undersøkelsen.

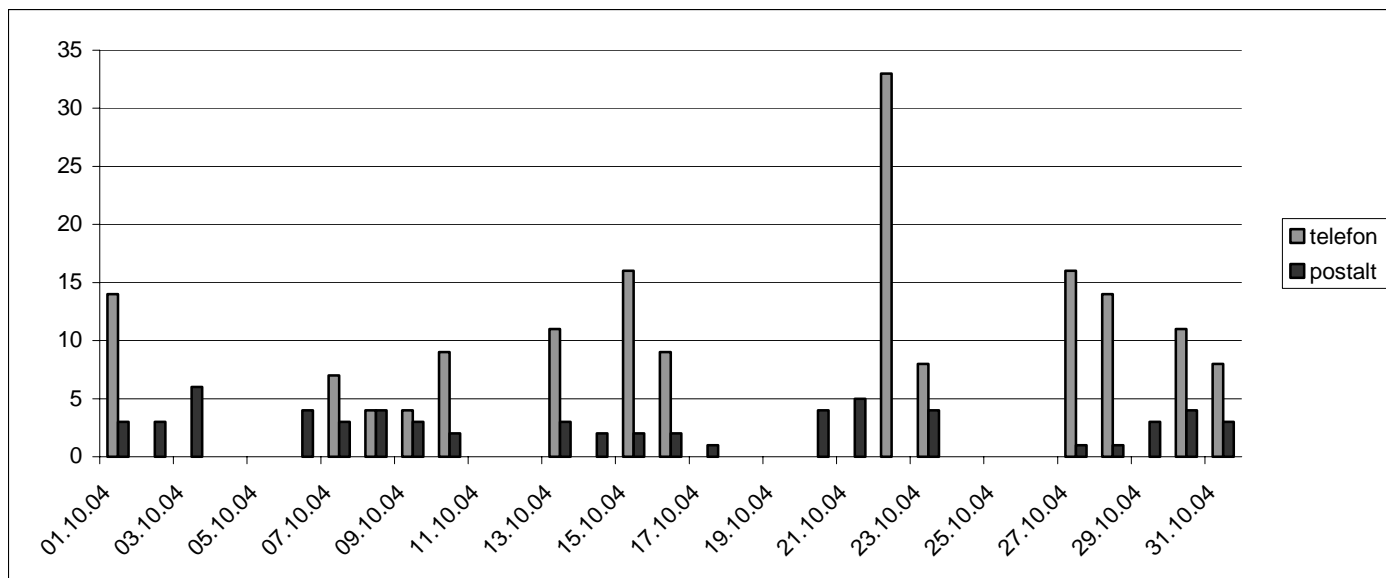
Samtidig ga personlig kontakt en anledning til å fremskaffe riktig adresse til respondentene som ønsket et nytt skjema tilsendt i posten. Som i alle postale undersøkelser, ble en del spørreskjema sendt i retur på grunn av uriktige adresseopplysninger. I dette utvalget synes det dog å være en litt høyere andel retur enn det man vanligvis ser. Andel returer pleier vanligvis å ligge rundt 5 prosent av bruttoutvalget, mens det her lå på 7,6 prosent.

Telefonintervjuingen foregikk i løpet av oktober måned. Totalt ble det ringt 15 kvelder mellom klokka 17:00 og 21:00 i løpet av denne perioden. Det var mellom 1 og 3 intervjuere som jobbet med undersøkelsen av gangen. Med unntak av en lørdag, ble det kun ringt i ukedagene. Alle intervjuerne fikk en innføring i formålet med undersøkelsen, samt detaljert gjennomgang av hensikten bak hvert enkelt spørsmål.

Erfaringene fra telefonrunden viser at fremmedspråklige hadde problemer med å forstå informasjonsbrevet og spørreskjemaet. En del av disse fikk gjennomført intervjuet ved hjelp av intervjuerne som kunne forklare eventuelle vanskelige begrep underveis. Videre fikk vi kontakt med respondenter som ikke bodde i Oslo-området, og dermed trodde at undersøkelsen ikke angikk dem. Disse gruppene har trolig blitt representert i større grad i nettoutvalget ved bruk av telefon..

Fordelingen mellom antall intervju for telefon og postalt skjema vises i figur 2.

Figur 2. Antall intervju i oktober³ for postalt skjema og telefonintervju. Absolutte tall



Totalt ble det gjennomført 167 intervju på telefon⁴. Andelen som har returnert utfylte spørreskjema, vil også være en delvis effekt av telefonintervjuingen. Dersom respondenten ikke hadde anledning til å la seg intervju over telefon, ble vedkommende oppfordret til å sende inn spørreskjemaet.

Prosessdataene⁵ viser at 35 respondenter ville sende inn skjemaet i posten, mens 46 trengte et nytt skjema tilsendt. Av de 35 som ville sende inn skjemaet har 14 faktisk gjort det, mens 22 av de 46 som ville ha tilsendt nytt skjema faktisk har returnert utfylt skjema. 36 av de besvarte postale skjemaene skyldes altså telefonkontakten. Det reelle tallet ligger nok en del høyere da vi ikke har tall for hele telefonintervjuingsperioden.

Ut i fra det tilgjengelige tallmaterialet kan man slå fast at 15 dagers feltperiode per telefon, resulterte i overkant av 30 prosent svar av bruttoutvalget. Det samme antall dager med postale skjema resulterte i svar fra 15 prosent av bruttoutvalget. Dette viser at svartilbøyeligheten hos respondentene varierer etter kontaktmåte, og at man i dette utvalget fikk større respons ved bruk av telefonintervjuing. Har man løs tilknytting til arbeids- og boligmarkedet, vil telefon som modus være mer effektivt enn postale skjema. En grunn til dette kan være at folk ikke er flinke til å melde adresseendring. Det kan også være knyttet til tregheter knyttet til registrering av endringsmeldinger. Mobilnummer berøres ikke av flytting og fasttelefonnummer kan beholdes selv om man endrer adresse. Videre kan en veiledende intervjuer bidra til å senke barrierer for å delta i undersøkelsen for respondenter med fremmedspråklig bakgrunn.

³ Av plasshensyn har alle helger i den aktuelle perioden blitt fjernet. Med unntak av lørdag 18. oktober, ble det ikke ringt i helger. Dette gir også en riktigere jamnføring med den postale svarinngangen, da det verken blir hentet eller registret post i helger.

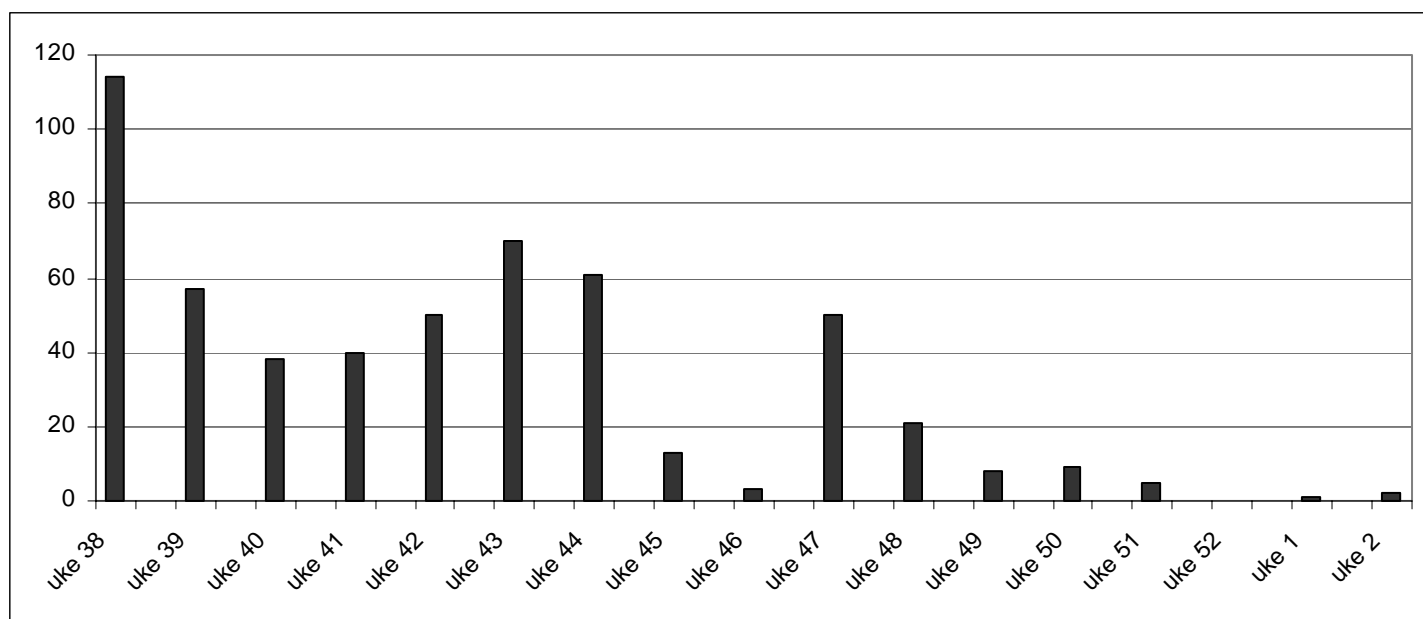
⁴ Vi benyttet det sentrale intervjukorpsset til SSB. Det sentrale korpset benytter såkalt CATI-teknologi i datafangsten. CATI betyr computer assisted telephone interviewing. CATI-systemet kan sies å bestå av to hoveddeler. Et kontroll- og styringssystem som generer kontaktforsøk etter forhåndsbestemte logaritmer for å optimalisere kontaktforsøket og en skjemadel hvor intervjuerne benytter pc under intervjuet, leser opp spørsmålene fra dataskjermen og registrer svarene direkte. I denne undersøkelsen ble kun kontroll- og styringssystemet benyttet. Å programmere spørreskjemaet innebar et tidsforbruk det ikke var rammer for i prosjektet. Intervjuerne registrerte derfor svarene direkte på papirskjema.

⁵ Da utvalget ikke ble lagt inn i CATI-systemet før etter en uke med telefonintervjuing, har vi denne type data for kun 103 av telefonintervjuene.

Alt i alt hadde telefonintervjuingen en positiv effekt på svarinngangen. Som det går fram av figur 1, økte svarinngangen med 23 prosentpoeng i denne perioden. Dette går også fram av figur 2. Figuren viser at den parallelle postale svarinngangen i denne perioden var mye lavere sammenlignet med andel telefonintervju.

Som det går fram av tabell 3, dalte svarinngangen da telefonintervjuingen ble avsluttet i uke 44. Fra å ha fått inn i underkant av 50 svar i uka, ble svarinngangen redusert til i underkant av 15 svar i uka. Dette førte til at det ble sendt ut en postal purring i uke 46 for å forsøke å nå fram til noen flere respondenter. Det ble utarbeidet to ulike informasjonsbrev som skiller seg litt fra den tradisjonelle malen SSB pleier å sende ut. Begge informasjonsbrevene var vesentlig kortere enn malen, hvor man forsøkte å appellere mer direkte til hver enkelt respondents unike erfaring på henholdsvis arbeids- og boligmarkedet (se vedlegg). Det var ingen forskjeller i responsraten blant mottakerne av de to brevene verken når det gjaldt antall svar eller tidspunktet for svaret. Denne purringen klarte å heve svarprosenten med 5,1 prosentpoeng i løpet av to uker. Ytterligere seks uker i felt hevet svarprosenten med kun 2,5 prosentpoeng. Effekten av denne purrerunden kan ikke tilskrives de korte informasjonsbrevene. Dette var ikke som et eksperiment å regne, og følgelig finnes det heller ingen kontrollgruppe for sammenligning.

Figur 3. Antall intervju per uke



4 Frafall

En vil aldri kunne få svar fra alle som er trukket ut til å delta i en frivillig undersøkelsen. Særlig i postale undersøkelser er dette vanskelig da man ikke har noen direkte kontakt med respondentene. Da deler av undersøkelsen foregikk via telefon har vi opplysninger om frafall for deler av utvalget.

I denne undersøkelsen kan man dele inn frafall etter tre ulike årsaker. Den første årsaken er at noen av ulike grunner ikke ønsker å delta. Den andre årsaken er at noen er forhindret fra å delta. Den tredje er de tilfellene der vi ikke lykkes med å komme i kontakt med vedkommende i løpet av feltperioden, frafallsårsak "ikke truffet".

Blant dem som ble kontaktet over telefon var det 22 av respondentene som gikk til frafall. Tabell 2 viser hvordan bruttoutvalget fordeler seg på intervju og ulike frafallsårsaker etter yrke, kjønn, alder og utdanning⁶. Det framgår av tabellen at den viktigste årsaken til frafall i denne undersøkelsen var at en del av de vi kontaktet ikke ønsket å delta. Dette gjelder for 20 stykker av dem som ble kontaktet via telefon. Videre var det en respondent som var forhindret til å delta og en respondent man ikke lyktes å komme i kontakt med.

Da vi har opplysninger om så liten andel av frafallet, bør man være varsom med å trekke slutninger. Slik frafallet grupperer seg her, tyder det på en fordeling vi vanligvis ser i utvalgsundersøkelser. Kvinner deltar oftere enn menn og de med lavere utdanning deltar sjeldnere enn de med høy utdanning.

Tabell 2. Antall svar og frafallsårsaker etter yrke⁷, kjønn, alder og utdanning for hele utvalget. Absolutte tall

	I alt	Ønsker ikke			
		Intervju	å delta	Forhindret	Ikke truffet
Yrke					
51	510	267	12	-	-
91	490	253	8	1	1
Kjønn					
Mann	593	297	13	-	1
Kvinne	407	223	7	1	-
Alder					
18 - 24	173	91	3	-	-
25 - 34	365	179	5	1	-
35 - 44	272	134	9	-	-
45 - 60	190	116	3	-	1
Utdanning					
Grunnskole	498	224	11	-	1
Videregående	277	162	1	-	-
Universitet og høgskole	95	61	3	-	-
I alt	1000	520	20	1	1

5 Utvalgsskjevhet

Frafall kan føre til utvalgsskjevhet dersom fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes blant dem som svarte (nettoutvalget) enn blant alle dem som er trukket ut til undersøkelsen (bruttoutvalget). Utvalgsskjevhet i forhold til ett kjennemerke medfører ikke nødvendigvis at nettoutvalget er skjevt i forhold til andre kjennemerker. På den annen side gir godt samsvar mellom fordelingene i netto- og bruttoutvalget for ett eller flere kjennemerker ingen garanti for at utvalget ikke er skjevt på andre kjennemerker. Det er spesielt vanskelig å oppdage dette dersom vi ikke kjenner den faktiske fordelingen av kjennemerket i bruttoutvalget.

Vi kan også snakke om utvalgsskjevhet når fordelingen av et bestemt kjennemerke er annerledes i bruttoutvalget enn i populasjonen som undersøkelsen skal si noe om. Slik utvalgsskjevhet kan oppstå i utvalgstrekkningen, hvor tilfeldigheter kan føre til at fordelingen av enkelte kjennemerker i utvalget ikke er helt lik fordelingen i populasjonen (utvalgsvarians). I denne undersøkelsen har vi vært spesielt oppmerksom på faren for systematiske feil, men blant annet gjennom samsvarsanalyse av yrke, har vi ingen indikasjon på at det har oppstått betydelig utvalgsvarians.

⁶ For utdanning finnes opplysninger om 16 av de 22 frafallene.

⁷ Yrkesområde 51 er personlig tjenesteyting og sikkerhetsarbeid og yrkesområde 91 er hjelpearbeidere innen tjenesteyting.

Når det gjelder sammenlikninger mellom nettoutvalget og bruttoutvalget har man alltid en risiko for at de personene i en befolkningsgruppe som faktisk har deltatt (nettoutvalget), skiller seg systematisk fra de personene som ikke har deltatt (fracfallet). Hvis temaet en studerer (den avhengige variabelen) har en særlig sterk sammenheng med kjennetegn som er skjevt fordelt i utvalget, kan en vurdere å vekte datamaterialet for å minske effekten av skjevhetene. Skal dette ha noen hensikt, bør imidlertid skjevhetene være betydelige. I de fleste tilfeller vil skjevhetene være for små til at vektning har noen hensikt.

Vurderingen av skjevheter i undersøkelse om arbeids- og boligforhold tar utgangspunkt i tabell 3. Den tar for seg kjennmerkene yrke, kjønn, alder og utdanning, og ser på fordelingen i bruttoutvalget, nettoutvalget og blant fracfallet. For variabelen yrke er det bare helt ubetydelige avvik mellom bruttoutvalget og nettoutvalget. Det er en litt større andel kvinner enn menn som har deltatt, og dette er en helt vanlig observasjon i spørreundersøkelser. Når det gjelder alder, er den eldste aldersgruppen noe overrepresentert med 3,3 prosentpoeng. For variabelen utdanning er det noen flere med høyere utdanning som har deltatt i undersøkelsen. Igjen er dette en vanlig observasjon i spørreundersøkelser. For disse variablene må vi kunne si at det er små avvik mellom brutto- og nettoutvalg i denne undersøkelsen, og selv om det ikke er gjort beregninger for å teste det, vil avvikene sannsynligvis ikke ha så stor betydning at det er nødvendig å vekte for disse.

Tabell 3. Bruttoutvalg, nettoutvalg, fracfall og differanse mellom netto- og bruttoutvalg fordelt på yrke, kjønn, alder og utdanning. Prosent

	Brutto	Netto	Fracfall	Netto-brutto
Yrke				
51	51,0	51,3	50,63	0,3
91	49,0	48,7	49,38	-0,3
Kjønn				
Mann	59,3	57,1	61,7	-2,2
Kvinne	40,7	42,9	38,3	2,2
Alder				
18 - 24	17,3	17,5	17,1	0,2
25 - 34	36,5	34,4	38,8	-2,1
35 - 44	27,2	25,8	28,8	-1,4
45 - 60	19,0	22,3	15,4	3,3
Utdanning				
Grunnskole	19,0	18,3	19,8	-0,7
Videregående skole	68,8	68,0	70,0	-0,8
Universitet og høyskole	12,2	13,6	10,2	1,4
Totalt	100,0	100,0	100,0	
Antall	1000	520	480	

6 Utvalgsvarians

Resultater som bygger på opplysninger om et utvalg av den befolkningen som den enkelte undersøkelse dekker, vil alltid ha en viss usikkerhet knyttet til seg. Denne usikkerheten kalles utvalgsvarians. Når utvalget blir trukket etter reglene for tilfeldig utvalg, er det mulig å beregne hvor stor utvalgsvariansen kan ventes å bli.

Et hyppig brukt mål på usikkerheten i resultatet for et kjennemerke, er standardavviket til den observerte verdien av dette kjennemerket. Størrelsen på dette standardavviket avhenger av tallet på observasjoner i utvalget, måten utvalget er trukket på og av fordelingen til det aktuelle kjennemerket i befolkningen. Fordelingen i befolkningen kjenner vi ikke, men det er mulig å anslå standardavviket i utvalgsfordelingen ved hjelp av observasjonene i utvalget. Det er ikke foretatt egne beregninger av slike anslag for denne undersøkelsen.

Tabell 4 viser likevel størrelsen på standardavviket for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser. Av tabellen går det fram at usikkerheten øker når antall observasjoner minker og når prosenttallet nærmer seg 50.

Tabell 4. Forventet standardavvik for observerte prosentandeler ved ulike utvalgsstørrelser

Antall observasjoner	5/95	10/90	15/85	20/80	25/75	30/70	35/65	40/60	50/50
25	4,3	6,0	7,1	8,0	8,6	9,1	9,5	9,8	10,0
50	3,0	4,1	4,8	5,4	5,9	6,2	6,5	6,7	6,8
100	2,0	2,7	3,2	3,6	3,9	4,1	4,3	4,4	4,5
200	1,2	1,7	2,0	2,2	2,4	2,5	2,7	2,7	2,8
300	0,8	1,1	1,3	1,5	1,6	1,7	1,8	1,8	1,9
500	0,2	0,3	0,3	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
520	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Ved hjelp av standardavviket er det mulig å beregne et intervall som med en bestemt sannsynlighet inneholder den sanne verdi av en beregnet størrelse (den verdien vi ville ha fått dersom vi hadde foretatt en totaltelling i stedet for en utvalgsundersøkelse). Slike intervaller kalles konfidensintervaller hvis de er konstruert på en bestemt måte: La M være den beregnede størrelsen og S være et anslag for standardavviket til M . Konfidensintervallet med grensene $(M-2S)$ og $(M+2S)$, vil med omtrent 95 prosent sannsynlighet inneholde den sanne verdien. Følgende eksempel illustrerer hvordan en kan bruke tabell 4 for å finne konfidensintervaller: Anslaget på standardavviket til et observert prosenttall på 50 er 2,8 når antall observasjoner er 200. Konfidensintervallet for den sanne verdi får grensene $50 \pm 2 \times 2,8$. Det vil si at intervallet som strekker seg fra 44,4 til 55,6 prosent med 95 prosent sannsynlighet inneholder den tallstørrelsen en ville fått om hele befolkningen hadde vært med i undersøkelsen. Konfidensintervall kan konstrueres for ulike sikkerhetsnivå. Et konfidensintervall med grensene $(M+S)$ og $(M-S)$ vil med 68 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi. Et konfidensintervall med grensene $(M+2,6S)$ og $(M-2,6S)$ vil med 99 prosent sannsynlighet inneholde populasjonens sanne verdi.

Ofte er det ønskelig å sammenlikne prosenttall for flere grupper. Når to usikre tall sammenliknes, vil usikkerheten på forskjellen mellom dem vanligvis bli større enn usikkerheten knyttet til hvert enkelt tall. Standardavviket til forskjeller mellom to prosenttall er lik kvadratroten av summen av kvadratene av standardavvikene til enkelttallene. Når en har anslag for standardavviket til slike forskjeller, kan en konstruere konfidensintervall for den sanne verdi på samme måte som beskrevet ovenfor.

7 Datakvalitet

7.1 Modusforskjeller

Å benytte flere innsamlingsmetoder i en og samme undersøkelse har den fordel at det gir en høyere svarprosent. Samtidig fører flermodusundersøkelser med seg spørsmål om respondenter gir de samme svar uavhengig av modus.

Denne undersøkelsen ble ikke planlagt som en flermodusundersøkelse. Dog syntes det uproblematisk å kombinere flere innsamlingsmetoder da spørsmålene i overveiende grad bestod av faktaspørsmål. Man kan imidlertid ikke utelukke moduseffekter, og i det videre følger en vurdering av hvilke forhold som kan ha gjort seg gjeldene.

En rekke studier har blitt gjort for å undersøke i hvilken grad modus påvirker svarangivelsen, og resultatene er langt fra entydige (se f.eks. de Leeuw 1992, Hippler og Schwarz 1987, Schwartz et al 1992, Tarnai og Dillman, 1992, Dillman og Tarnai 1991, Dillman, Sangster, Tarnai og Rockwood 1996 og Aquilino 1994 i Dillman 2000.) Ikke desto mindre er det grunn til at man bør se nærmere på hvilke faktorer som kan gjøre seg gjeldende når det gjelder svarangivelse i flermodusundersøkelser.

Det er i hovedsak fire ulike kilder til forskjeller i svarangivelse i flermodusundersøkelser; sosial forventning, enighetsprinsippet, spørsmålsrekkefølge og først og sist-effekten.

Når det gjelder sosial forventning vil interaksjonssituasjonen mellom intervjuer og respondent i et telefonintervju sannsynligvis skape sosialt forventede svar. Sensitive spørsmål som f.eks. seksuell atferd eller bruk av rusmidler vil nok ofte være gjenstand for sosialt forventede svar. Likeledes har forskning vist at også svært dagligdagse spørsmål, som f.eks. helse spørsmål eller hvordan man har det, kan gjøre seg gjeldende for sosial forventning i respondentens svarangivelse.

Modusforskjeller i svarangivelse vil ofte være utløst av sosial forventning. Fraværet av en intervjuer vil i postale undersøkelser redusere forventningen om å svare som sosialt forventet. Sosial forventning vil derfor være en av de vanligste årsakene til modusforskjeller i en undersøkelse (Aquilino 1994; De Leeuw og van der Zouwen 1988). I denne undersøkelsen ber man stort sett om faktaopplysninger, og derfor skulle man anta at svarangivelse skulle være mindre gjenstand for sosial forventning og følgelig produsere like svar mellom de postale skjemaene og telefonintervjuene. En sammenligning mellom postale skjema og telefonintervju gir ingen indikasjon på at sosial forventning alene har skapt forskjeller i svarangivelse.

Enighetsprinsippet dreier seg om tilbøyeligheten til å være enige med andre. I de fleste kulturer vil det være enklere å være enig med noen enn å være uenig, og dette gjenspeiles i intervjuundersøkelser. I en undersøkelse hvor respondenter ble bedt om å ta stilling til utsagn om individet selv er i større grad årsak til kriminalitet enn sosiale forhold, var 60 prosent enige. I kontrollgruppen som skulle ta stilling til utsagnet om at sosiale forhold er i større grad årsak til kriminalitet enn individet selv, var 57 prosent enige (Schuman og Presser i Dillman 2002). Likeledes har flere studier funnet at telefonintervjuing i større grad skaper enighet i svarangivelse enn postale skjema, samtidig som andre studier ikke kan påvise slike forskjeller (Dillman 2002). I denne undersøkelsen var det tre utsagn om hvordan man oppfatter arbeidslivet respondentene skulle ta stilling til. En sammenligning av svarangivelsen mellom telefonintervjuene og de postale skjemaene viser ingen slike forskjeller i svarangivelse.

Spørsmålsrekkefølgen har betydning for svarangivelse, og folk flest ønsker å gi ensartete svar i forhold til flere spørsmål innenfor et tema. I spørreundersøkelser skaper respondenten et bilde av seg selv, og man ønsker å framstå som så driftig og dyktig som mulig. Gir man svar med logiske brister vil man framstå som mindre kyndig, og man skaper et mindre attraktivt bilde av seg selv. I et postalt skjema som respondenten administrerer selv, er det mulig enten å kikke gjennom alle spørsmålene før man begynner, eller endre svar på et senere tidspunkt. I et telefonintervju vet ikke respondenten hvilke spørsmål som følger. Det vil også være enklere for respondenten å svare i sammenheng med tidligere svarangivelse enn å be intervjueren gå tilbake og endre et tidligere svar. Å fortelle en intervjuer at man har endret mening eller husket feil, kan bidra til å skape et bilde av respondenten som er mindre tiltrekkende.

Man kan også argumentere at mange respondenter ikke bryr seg noe om hvordan de fremstår for andre, og særlig ikke for en ansiktsløs intervjuer de aldri vil møte eller for en spørreundersøkelse de lar seg overtale til å bli med på. Også i dette tilfellet kan det argumenteres for at man vil få det samme resultatet. Innser respondenten at de kanskje burde ha svart annerledes på et tidligere spørsmål, vil det være mer ressursbesparende å avgi svar som er konsistente med tidligere avgitte svar enn å be intervjueren gå tilbake og endre tidligere avgitte svar.

I denne undersøkelsen ble det kjørt sammenligninger på alle svarangivelser, og det er ingenting som indikerer forskjeller i svarangivelse forårsaket av muligheten til å kontrollere spørsmålsrekkefølgen.

Den fjerde kilden til forskjeller i svarangivelser i flermodusundersøkelser er først og sist-effekten. Det innebærer at man gjerne velger de alternativene man ser først i postale spørreundersøkelser, mens man velger de alternativene man hører sist i en telefonundersøkelse.

I flermodusundersøkelser er det viktig å ivareta sammenlignbarheten mellom de ulike skjematypene. I denne undersøkelsen hadde man ikke denne muligheten da det ikke var planlagt som en flermodusundersøkelse. Det betyr at det er visse forskjeller mellom det postale skjemaet og telefonintervjuet. Den største forskjellen er at respondentene ikke fikk lest opp "vet ikke" kategorier i telefonintervjuet, mens det var et alternativ på lik linje med de andre svaralternativene i det postale skjemaet. I det postale skjemaet var det 11 spørsmål hvor "vet ikke" var et av svaralternativene. Av disse 11 spørsmålene viser det seg at det er 3 spørsmål hvor denne effekten kan ha gjort seg gjeldene.

Av tabell 5 ser man variasjonen i andel som svarer "vet ikke" gjennom postale skjema og telefonintervju. Alle spørsmålene ble i telefonintervjuet stilt som åpne spørsmål, dvs. det ble ikke presentert noen svaralternativer for respondentene. For det første spørsmålet, "tror du utleier vil forlenge leieforholdet så lenge som du ønsker?", ser vi at det er en differanse på 17 prosentpoeng. I telefonintervjuene har flere svart ja enn i de postale spørreskjemaene. På det andre spørsmålet, "ønsker du fast ansettelse i stedet for midlertidig?", er differensen mellom postale skjema og telefon intervju på 24 prosentpoeng. Her kan det også tenkes at sosiale forventninger påvirker svaret. En fast stilling innebærer større grad av sikkerhet for en arbeidstaker, og vil dermed kunne oppfattes som å være et gode for mange. På det tredje spørsmålet, "hvor mange timer arbeider du i uka utover hovedarbeidsforholdet?", er differensen i andel "vet ikke" på 21 prosentpoeng. Igjen er det mulig at sosiale forventninger påvirker svarangivelsen da man kanskje kan virke uryddig hvis man ikke vet hvor mange timer man jobber i uka i biarbeidsforholdet.

Disse skjevhetene vil ikke påvirke kvaliteten i stor grad da det dreier seg om svært få enheter.

Tabell 5: Variasjon i svarangivelse etter modus. Prosentandel av "vet ikke"

Spørsmålsformulering	Postalt skjema		Telefonintervju		Differanse
	%	N	%	N	
Tror du utleier vil forlenge leieforholdet så lenge som du ønsker?	28	41	11	5	17
Ønsker du fast ansettelse i stedet for midlertidig?	24	7	-	-	24
Hvor mange timer arbeider du i uka utover ditt hovedarbeidsforhold?	21	14	-	-	21

På samme måte som modusforskjeller kan skape variasjon i svarangivelse, kan man også tenke seg at bruk av modus appellerer til forskjellige grupper av mennesker. Er det slik at noen foretrekker å fylle ut et spørreskjema når det passer best for dem selv, mens andre foretrekker å gjennomføre intervjuet på telefonen med en intervjuer som kan hjelpe en til å forstå spørsmålet på riktig måte, samt å slippe bryderiet med å returnere noe som helst?

Tabell 6 viser en oversikt over svarprosent etter modus, yrke, kjønn, alder og utdanning. Denne tabellen viser at det ikke er forskjeller i svarprosent etter modus for yrke. For kjønn er det en svak tendens til at menn foretrekker telefonintervju i større grad enn kvinner. Når det gjelder alder ser vi også en svak tendens til at dem mellom 35 og 44 år foretrekker postale skjema framfor telefonintervju. Dette kan kanskje henge sammen med at mange i denne aldersgruppen befinner seg i tidsklemma mellom arbeid og familieliv med småbarn, slik at det er bedre å kunne hente fram et skjema når de har anledning. Et postalt skjema innebærer større fleksibilitet for respondenten da det kan tas med der hvor man har anledning til å fylle det ut. Utdanning ser også ut til å ha en betydning for valg av modus hvor

de med høgskole og universitetsutdanning i større grad foretrekker postalt skjema framfor telefonintervju. Samtidig ser vi den motsatte tendensen hos de med grunnskole utdanning som i større grad foretrekker telefonintervju framfor postalt skjema.

Tabell 6: Svarprosent etter modus, yrke, kjønn, alder og utdanning. Prosent

	Postalt intervju	Telefon-intervju	lo sender skjema	lo vil ha nytt skjema
Yrke				
51	52,0	47,6	34,3	26,1
91	48,0	52,4	65,7	73,9
Kjønn				
Mann	54,8	62,1	48,6	54,3
Kvinne	45,2	37,9	51,4	45,7
Alder				
18 -24	16,8	18,4	17,1	6,5
25 - 34	33,1	35,0	31,4	43,5
35 - 44	27,5	21,4	22,9	26,1
45 - 60	22,8	25,2	28,6	23,9
Utdanning				
Grunnskole	47,5	54,4	46,4	68,6
Videregående	36,6	38,9	35,7	20,0
Universitet/høgskole	15,8	6,7	17,9	11,4
Antall	356	103	35	46

7.2 Innsamlings- og bearbeidingsfeil

I enhver undersøkelse, både i totaltelling og utvalgsundersøkelser, vil det forekomme svar som er feil. Feilene kan oppstå både i forbindelse med innsamlingen og under bearbeidningen. Feil svar i de postale skjemaene kan ha blitt avgitt fordi respondenten enten har mistolket noen spørsmål eller noen av de oppsatte svaralternativer. Videre kan feil også ha blitt avgitt fordi respondenten kan ha hatt dårlig tid ved utfylling av skjema, og derfor kan ha krysset av i feil svarrubrikk. Likeledes kan feil ha oppstått i telefonintervjuingen fordi respondenten kan ha hørt feil, misforstått eller ikke husker. I slike tilfeller kan respondenten også bevisst ha gitt feilaktig svar.

Dataene fra spørreskjemaet ble registrert manuelt av oppdragsgiver. Resultatet ble kontrollert av SSB og feil ble rettet opp ved ny registrering utført av oppdragsgiver.

Bearbeidingsfeil er avvik mellom den verdien som registreres inn og den verdien som til slutt rapporteres ut. Slike feil kan oppstå f.eks. under avledninger. Gjennom ulike kontroller har man søkt å finne feil og rette opp disse.

Når en har rettet opp feil så langt det er mulig, er erfaringen at de statistiske resultatene i de fleste tilfeller påvirkes forholdsvis lite av både innsamlingsfeil og bearbeidingsfeil. Virkningen av feil kan likevel være av betydning i noen tilfeller og det er klart at ikke alle feil oppdages. Dette er imidlertid en usikkerhet vi må leve med.

Oslo, 22.08.2003

Saksbehandler: Therese Gulbrandsen

Seksjon for intervjuundersøkelser

Invitasjon til å delta i undersøkelse om arbeids- og boligforhold.

Du er en av 1 000 arbeidstakere mellom 18 og 60 år i Osloområdet som inviteres til å delta i en undersøkelse om arbeids- og boligforhold. Statistisk sentralbyrå gjennomfører undersøkelsen på oppdrag fra Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi ved Universitetet i Oslo.

Det er frivillig å delta, og vi håper at du blir med. For at vi skal kunne danne oss et god bilde av arbeids- og boligmarkedet i Osloområdet, er det viktig at flest mulig blir med. Spørsmålene handler om dine arbeidsoppgaver, jobbsikkerhet og tilknytning til fagforbund og arbeidstakerorganisasjoner. Det spørres også om dine boforhold. Fyll ut spørreskjemaet og returner det til oss i den vedlagte, ferdigfrankerte konvolutt. Vi kan ikke erstatte deg med en annen.

Alle som deltar er med i trekningen av et gavekort til en verdi av 5 000,- kroner og fem gavekort til en verdi av 1 000,- kroner.

Undersøkelsen gjennomføres etter lovpålagte regler og er underlagt kontroll både fra Datatilsynet og Statistisk sentralbyrås eget personvernombud. **Alle som arbeider i Statistisk sentralbyrå har taushetsplikt.** Det vil aldri bli offentliggjort eller videreformidlet opplysninger der du eller andre kan identifiseres. Statistisk sentralbyrå vil anonymisere opplysningene innen 31.12.2003. Du kan når som helst trekke deg fra undersøkelsen og kreve opplysningene slettet. Utvalget er trukket fra Arbeidsgiver- og Arbeidstakerregisteret. For å gjøre intervjuet kortere hentes det inn opplysninger om din fødselshistorie fra Folkeregisteret og opplysninger om din utdanning fra Utdanningsregisteret. På bakgrunn av undersøkelsen vil Institutt for sosiologi og samfunnsgeografi skrive en forskningsrapport om arbeids- og boligmarkedet i Oslo.

Skulle du ha spørsmål om undersøkelsen kan du gjerne ringe oss gratis på telefonnummer 800 83 028, eller sende en e-post til therese.gulbrandsen@ssb.no. Generelle spørsmål vedrørende personvern i Statistisk sentralbyrå kan rettes til vårt personvernombud, tel 21 09 45 61 eller e-post personvernombud@ssb.no.

På forhånd takk for hjelpen!

Med vennlig hilsen



Svein Longva
adm.direktør



Ole Sandvik
seksjonssjef

Oslo, 07.11.2003
Deres ref.: , Vår ref.:
Saksbehandler: Therese Gulbrandsen
Seksjon for intervjuundersøkelser

Hvilke erfaringer har arbeidslivet gitt deg?

Vi vil vite mer om hvordan du oppfatter arbeidslivet, uavhengig om du er i arbeid eller ikke. Tidligere i høst sendte vi deg et spørreskjema om arbeids- og boligforhold, men vi kan ikke se å ha mottatt noe svar.

Vi kan ikke erstatte deg med en annen. Dine svar er dermed direkte med på å gjøre denne undersøkelsen bedre. Svarene dine gir deg også muligheten til å vinne et gavekort à 5 000 kroner eller et av fem gavekort à 1 000 kroner.

Vi kan ikke erstatte deg med en annen. Dine svar er dermed med på å gjøre denne undersøkelsen bedre. Svarene dine gir deg muligheten til å vinne noe du ønsker deg. Hva med en reise til varmere strøk? **Alle som deltar, er med i trekningen om et gavekort à 5 000 kroner og fem gavekort à 1 000 kroner.** Bare 1000 personer har fått muligheten til å delta, så her er vinner sjansene store!

Har du spørsmål om undersøkelsen? Kontakt oss på grønt nummer 800 83 028.

Vi håper du blir med!

Med vennlig hilsen



Ole Sandvik
seksjonssjef

Oslo, 07.11.2003

Grønt nummer: 800 83 028.:

Saksbehandler: Therese Gulbrandsen

Seksjon for intervjuundersøkelser

Yngre sliter på boligmarkedet. Hva med deg?

Det er blitt vanskeligere for mange mennesker på boligmarkedet de siste årene. Vi vil gjerne vite mer om hvordan du opplever din boligsituasjon! Tidligere i høst sendte vi deg et spørreskjema om arbeids- og boligforhold, men vi kan ikke se å ha mottatt noe svar.

Vi kan ikke erstatte deg med en annen. Dine svar er dermed med på å gjøre denne undersøkelsen bedre.

Svarene dine gir deg muligheten til å vinne noe du ønsker deg. Hva med en reise til varmere strøk?

Alle som deltar, er med i trekningen om et gavekort à 5 000 kroner og fem gavekort à 1 000 kroner. Bare 1000 personer har fått muligheten til å delta, så her er vannersjansene store!

Har du spørsmål om undersøkelsen? Kontakt oss på grønt nummer 800 83 028.

Vi håper du blir med!

Med vennlig hilsen



Ole Sandvik
seksjonssjef

Kilder

Aquilino, William, S. (1994): Interviewer Mode Effects in Surveys of Drug and Alcohol Use: a Field Experiment i *Public Opinion Quarterly*, volum 58, s. 210 - 240. University of Chicago Press: Chicago.

De Leeuw, E. og van der Zouwen, J. (1988): "Data Quality in Telephone and Face to Face Surveys: A Comparative Metaanalysis" i *Telephone Survey Methodology*, Groves, B (red), s.283 - 299. John Wiley & Sons Inc: New York.

Dillman, Don (2000): *Mail and Internet Surveys: The Tailored Design Method*. 2. utgave. John Wiley & Sons Inc: New York.



Undersøkelse om arbeids- og boligforhold i Oslo

1. På hvilken måte disponerer husholdningen nåværende bolig? Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen og som har felles matbudsjett.

- Selveier → gå til spørsmål 2
 Andelseier i borettslag/aksjeeier i boligselskap → gå til spørsmål 2
 Leier eller disponerer boligen på annen måte → gå til spørsmål 4

2. Har husholdningen boliglån? Her inkluderes også lån til innskudd, andel, aksje eller andre overdragelsesbeløp. Fellesgjeld regnes ikke med.

- Ja, husholdningen har boliglån på anslagsvis kr på det nåværende tidspunkt
 Nei, husholdningen har ikke boliglån
 Vet ikke om husholdningen har boliglån

3. Hva ville husholdningen fått for boligen i dagens marked?

Ca. kroner → gå til spørsmål 15

4. Hvilken av disse leieformene har husholdningen?

- Leier av privat gårdeier/gårdsselskap/bedrift/organisasjon
 Leier av privatperson som eier boligen
 Leier av kommunen/fylket/staten
 Leier av arbeidsgiver
 Leier av annen leietaker (framleie)
 Låner boligen
 Annet, spesifiser: _____

5. Leier husholdningen beboelsesrom med adgang til annens bolig, for eksempel bad, kjøkken eller stue som også benyttes av andre?

- Ja, deler med andre, inkludert utleier
 Ja, deler med andre, men ikke inkludert utleier
 Nei

6. Tror du utleier vil forlenge leieforholdet så lenge som du ønsker?

Ja

Nei, fordi: _____

Vet ikke

7. Hvor mye betaler husholdningen i husleie for september 2003?

kroner

Vet ikke

8. Hvor mye betaler du av husholdningens husleie for september 2003?

kroner

Vet ikke

9. Har du en skriftlig leieavtale?

Ja → gå til spørsmål 10

Nei → gå til spørsmål 13

10. Hvilken måned og år ble leieavtalen inngått?

måned år

Vet ikke

11. Hvor lang varighet har denne leieavtalen?

år

Leieavtalen har ingen tidsbegrensning

Vet ikke

12. Kan du si opp leieavtalen?

Ja, oppsigelsesfristen er på måned(er)

Nei

Vet ikke

13. Har du kjennskap til hva Husleieloven sier om leietakers rettigheter og plikter?

- Ja, i stor grad
- Ja, i noen grad
- Nei, i liten grad
- Nei, ikke i det hele tatt

14. Er usikkerhet knyttet til varigheten av leieforholdet en belastning for deg?

- Ja, i stor grad
- Ja, i noen grad
- Nei, i liten grad
- Nei, ikke i det hele tatt

15. Er usikkerhet knyttet til framtidig husholdningsinntekt en belastning for deg?

- Ja, i stor grad
- Ja, i noen grad
- Nei, i liten grad
- Nei, ikke i det hele tatt

16. Er usikkerhet knyttet til framtidige boligkostnader en belastning for deg? Med boligkostnader menes utgifter til husleie, fellesutgifter, renter og avdrag, elektrisitet/brensel, forsikringer, kommunale utgifter og festeavgift.

- Ja, i stor grad
- Ja, i noen grad
- Nei, i liten grad
- Nei, ikke i det hele tatt

17. Vil du trolig eie eller leie bolig om tre år?

- Eie
- Leie
- Framleie
- Annet: _____

18. Har du for tiden inntektsgivende arbeid? Har du flere arbeidsforhold, skal du svare ut fra den jobben hvor du arbeider flest timer per uke. Dette vil omtales som ditt hovedarbeidsforhold.

- Ja → gå til spørsmål 19
- Nei → gå til spørsmål 33

19. Hvor mange timer arbeider du vanligvis per uke i ditt hovedarbeidsforhold? Angi gjennomsnittet for de siste 4 uker i arbeid dersom timeantallet varierer mye.

timer per uke

20. Har du fast eller midlertidig ansettelse? Med midlertidig ansettelse menes at den er tidsbegrenset.

- Fast ansatt → gå til spørsmål **22**
 Midlertidig ansatt → gå til spørsmål **21**
 Vet ikke → gå til spørsmål **21**
-

21. Ønsker du fast ansettelse i stedet for midlertidig?

- Ja, fordi: _____
 Nei, fordi: _____
 Vet ikke
-

22. Er virksomheten til din hovedarbeidsgiver organisert i tidsavgrensede oppdrag?

- Ja
 Nei
 Vet ikke
-

23. Utfører du arbeidsoppgaver andre steder enn i hovedarbeidsgivers lokaler?

- Ja, i stor grad
 Ja, i noen grad
 Nei, i liten grad
 Nei, ikke i det hele tatt
-

24. Hvilken yrkestittel har du i ditt hovedarbeidsforhold?

25. Beskriv hvilke arbeidsoppgaver du utfører i ditt hovedarbeidsforhold?

26. Er du sikker på at hovedarbeidsgiver kan tilby deg tilstrekkelig arbeid om et halvt år?

- Ja, svært sikker
 Ja, nokså sikker
 Nei, nokså usikker
 Nei, svært usikker
-

27. Har du hatt problemer med lønnsutbetaling fra hovedarbeidsgiver?

- Ofte
 - Av og til
 - Sjelden
 - Aldri
-

28. Har du skriftlig arbeidsavtale med din hovedarbeidsgiver?

- Ja → gå til spørsmål 29
 - Nei → gå til spørsmål 30
 - Vet ikke → gå til spørsmål 30
-

29. Fastsetter arbeidsavtalen en avtalt arbeidstid for ditt hovedarbeidsforhold?

- Ja, min avtalte arbeidstid er timer per uke
 - Nei, arbeidsavtalen fastsetter ikke en avtalt arbeidstid
-

30. Hva er din brutto månedslønn fra ditt hovedarbeidsforhold? Med brutto månedslønn menes månedslønn før fradrag og skatt er trukket fra.

Min brutto månedslønn er kr

31. Har du hatt inntektsgivende arbeid utover ditt hovedarbeidsforhold de siste fire ukene?

- Ja → gå til spørsmål 32
 - Nei → gå til spørsmål 33
-

32. Hvor mange timer arbeider du i uka utover ditt hovedarbeidsforhold?

- Jeg arbeider ca. timer i uka utover mitt hovedarbeidsforhold
 - Vet ikke
-

33. Er usikkerhet knyttet til din framtidige arbeidsinntekt en belastning for deg?

- Ja, i stor grad
 - Ja, i noen grad
 - Nei, i liten grad
 - Nei, ikke i det hele tatt
-

34. Er du medlem av noe fagforbund eller arbeidstakerorganisasjon?

- Ja
 Nei
-

35. I hvilken grad er du enig i disse utsagnene?

	Helt enig	Delvis enig	Verken enig eller uenig	Delvis uenig	Helt uenig
a. Jeg opplever arbeidslivet som fleksibelt i forhold til mine ønsker og behov	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
b. Jeg opplever arbeidslivet som utrygt.....	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
c. Jeg opplever arbeidslivet som rikt på muligheter	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

36. Hvor mange personer tilhører husholdningen, inkludert deg selv? Til husholdningen regnes alle personer som er fast bosatt i boligen og som har felles matbudsjett.

Husholdningen består av personer

37. Hvor mange personer i husholdningen er under 18 år?

personer

38. Hva var husholdningens samlede brutto inntekt i 2002? Med bruttoinntekt menes inntekt før fradrag og skatt er trukket fra. Ta med lønn, honorar, leieinntekter, trygdeytelser og andre tilskudd.

kr

**Tusen takk for at du tok deg tid til å fylle ut skjemaet!
Den vedlagte konvolutten kan sendes til oss ufrankert.**

De sist utgitte publikasjonene i serien Notater

- 2004/37 T. E. Haug og T. A. Johnsen: Datagrunnlag for en regional nordisk kraftmarkedsmodell. Produksjonsanlegg, overføringsnett, kraftteterspørsel og -priser. 15s. undersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 83s.
- 2004/38 A. Bruvoll og Ø. Skullerud: Framskrivninger av organisk avfall for 2001-2002. 14s. 2004/50 D.Einar Sommervoll: Slutt på billigere boliger i Oslo? OBOS-leiligheters prisutvikling 1991-2002. 25s. ISSN 0806-3745
- 2004/39 S.K.Boateng og S. Ferstad: Dokumentasjonsnotat for FylkesKOSTRA videregående opplæring. Publisering av 2002-tallene. 197s. 2004/51 J.H. Wang: Kvartalsvis investeringsstatistikk. industri, bergverksdrift og kraftforsyning. 74s.
- 2004/40 A. Finstad, K. Flugsrud, L. Høgset og G. Haakonsen Energiforbruk utenom elektrisitet i norske kommuner - en gjennomgang av datakvalitet. 31s. 2004/52 J. Epland og O. Haugen: Panelutvalet til inntekts- og formuesundersøkinga 1996-2001. Dokumentasjon. 24s.
- 2004/41 K. Løyland og T.O. Thoresen: En undersøkelse av den registrerte dagmammavirksomheten. 130s. 2004/53 KOSTRA. Arbeidsgrupperapporter 2004. 227s.
- 2004/42 T. Nygård: Kvalitetsarbeid knyttet til kvartalsvis nasjonalregnskap (KNR) Rapport fra prosjektgruppen . 130s. 2004/54 T.M. Normann: Samordnet levekårsundersøkelse 2001 - panelundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 54s.
- 2004/43 E. Engelién, G. Haakonsen og M. Steinnes: Støyplage i Norge. Resultater fra førstegenerasjonsmodell for beregning av antall støyutsatte og SPI. 109s. 2004/55 T.M. Normann: Samordnet levekårsundersøkelse 2002 - panelundersøkelsen. Dokumentasjonsrapport. 89s.
- 2004/44 E. Wedde: Mediebruksundersøkelsen 2003. Dokumentasjonsrapport. 32s. 2004/56 T. Guldbrandsen og A. Holmøy: Omnibusundersøkelsen april/mai 2004. Dokumentasjonsrapport. 54s.
- 2004/45 A.S. Abrahamsen og D. Rafat: Analyser av populasjonen i UT- prosjektet - ikke-finansielle foretak. 80s. 2004/57 Ø. Brekke: Praktisk guide for teknisk utstyr og dataprogrammer i brukertester. 33s.
- 2004/46 O. Villund: Yrke i sysselsettingsstatistikken. 41s. 2004/58 K. Henriksen: Ny metode for prismåling av personbiler i konsumprisindeksen. 24s.
- 2004/47 G. Daugstad og L. Østby: Datagrunnlag for storbyutvikling. Forstudie av datagrunnlag om storbyutvikling, med særlig vekt på sosioøkonomisk og demografisk informasjon. 70s. 2004/59 A.S. Abrahamsen, J. Heldal, og D. Rafat: UT- Undersøkelsene i 2004 for ikke-finansielle foretak. Utvalgsplaner og utvalg til kvartals og årsundersøkelsene. 48s.
- 2004/48 E. Wedde, A. Holmøy, S. Skaare og O. Villund: Undersøkelse om "Utbrenthet i enkelte yrker". Dokumentasjonsrapport. 62s. 2004/60 Ø. Bolsgård og L-C. Zhang: Prisindeks for engoshandel . 35s.
- 2004/49 H.C. Hougen: Samordnet levekårsundersøkelse 2003- tverrsnitt-